

SUPPLEMENT

The Tragic Side of the חנוכה Story

The following comments by Rabbi Shem Tov Gaguine, Chief of the Spanish and Portuguese Jews' Congregations of England published in his **ספר כתר שם טוב** highlight the tragic side of the **חנוכה** story. It is uncanny that the Jewish calendar reflects both the joyous side of **חנוכה** and the tragic one. The eight days of **חנוכה** are followed by eight days of anticipating the fast day of **עשרה בטבת**.

כתר שם טוב-פרק וזאת הברכה, להדליק נר

סעיף [ג] מדוע לא תמצא מוזכר נצחון המכביים במשנה או בגמרא, ורק הוזכר בכתובים אחרונים ובתפלת על הנסים.

TRANSLATION: Why is the military victory of the Maccabem not referred to in the Mishna or Gemara but is mentioned only in later writings and in the prayer of Al Ha'Nissim?

(תפ"פ) טעם שלא הוזכר במשנה ובגמרא נצחון המכביים שגם מלחמותם היה בדרך נס כידוע כתב אבודרהם (דמ"ג ע"ד) ואף על פי שהיו חשמונאי ובניו חסידים ואנשי מעשה, לקחו להם המלוכה שלא כהוגן שהם היו כהנים וכהן אין לו חלק במלכות שנאמר ולמען יאריך ימים על ממלכתו, וסמך ליה לא יהיה לכהנים הלויים, ולפי שעטרו בעטרה שאינה שלהם סבב הבורא יתברך וקם הורדס שהיה עבד מעבדי חשמונאי וכלה את זרעם ולא השאיר מהם שריד ופליט עי"ש. ועיין להרמב"ן בפ' ויחי על הפסוק לא יסור שבט מיהודה, עי"ש. ומשום הכי מצא הנכון רבינו הקדוש להשמיט נצחונם לגמרי ממשנתו.

TRANSLATION: The military victory of the Maccabem is not referred to in the Mishna or Gemara even though their victory was also by way of a miracle is explained by the Avudrohom (page 44 section 4): Although the Hasmonaei and his sons were Hasidim and men of good deeds, they inappropriately usurped the monarchy for themselves. They were Kohanim and Kohanim were not granted the right to ascend to the Jewish Monarchy as it is written: in order that he may have a long life as a king. Following those words it is written: that it should not be given to the Kohanim and Leviim. Since the Hasmoneam wrapped themselves in a robe that did not belong to them, G-d created a situation where Herod who was initially a slave among the slaves of the Hasmoneam arose and killed every descendant of the Hasmoneam and did not leave surviving even one family member. This is explained by the Ramban in Parshat Va'Yichei on the verse: Lo Yasur Shevet Ma'Yehudah. As a result of those circumstances, Rabbi Yehuda HaNasi found it fitting to totally omit any reference to their military victory when he compiled the Mishna.

רמב"ן בראשית פרק מט' פסוק י' – לא יסור שבט מיהודה – וזה היה עונש החשמונאים שמלכו בבית שני, כי היו חסידי עליון, ואלמלא הם נשתכחו התורה והמצות מישראל, ואף על פי כן נענשו עונש גדול, כי ארבעת בני חשמונאי הזקן החסידים המולכים זה אחר זה עם כל גבורתם והצלחתם נפלו ביד אויביהם בחרב. והגיע העונש בסוף למה שאמרו רז"ל (ב"ב ג ב) כל מאן דאמר מבית חשמונאי קאתינא עבדא הוא, שנכרתו כלם בעון הזה. ואף על פי

שהיה בזרע שמעון עונש מן הצדוקים, אבל כל זרע מתתיה חשמונאי הצדיק לא עברו אלא בעבור זה שמלכו ולא היו מזרע יהודה ומבית דוד, והסירו השבט והמחוקק לגמרי, והיה עונשם מדה כנגד מדה, שהמשיל הקדוש ברוך הוא עליהם את עבדיהם והם הכריתום: ואפשר גם כן שהיה עליהם חטא במלכותם מפני שהיו כהנים ונצטוו (במדבר יח ז) תשמרו את כהונתכם לכל דבר המזבח ולמבית לפרכת ועבדתם עבודת מתנה אתן את כהונתכם, ולא היה להם למלוך רק לעבוד את עבודת ה':

וראיתי בירושלמי במסכת הוריות (פ"ג ה"ב) אין מושחין מלכים כהנים, אמר רבי יהודה ענתוריא על שם לא יסור שבט מיהודה, אמר רבי חייא בר' אבא למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל (דברים יז כ), מה כתיב בתריה לא יהיה לכהנים הלויים (שם יח א). הנה שנו בכאן שאין מושחין מלכים מן הכהנים בני אהרן, ופירש תחלה שהוא לכבוד יהודה, שאין השררה סרה מן השבט ההוא, ולפיכך אף על פי שישראל מקימים עליהם מלך משאר השבטים כפי צורך השעה אין מושחים אותן שלא יהיה עליהם הוד מלכות, אלא כמו שופטים ושוטרים יהיו. והזכירו הכהנים שאף על פי שהן בעצמן ראויים למשיחה, אין מושחין אותן לשם מלכות, וכל שכן שאר השבטים, וכמו שאמרו בגמרא (הוריות יא ב) שאין מושחין אלא מלכי בית דוד. ורבי חייא בר אבא פירש שהוא מנוע מן התורה שלא יהיה לכהנים הלויים כל שבט לוי חלק ונחלה במלכות. והוא דבר ראוי והגון:

TRANSLATION: This was the punishment of the Hasmoneam who reigned as Kings during the period of the Second Temple. They were indeed righteous people. If not for them, Torah and the Mitzvot would have been forgotten among Israel. Despite that they were dealt a severe punishment. The four sons of Hasmoneai the righteous elder reigned one after the other.

Although they were brave and strong, they each died by way of the sword of their enemies. Their punishment was severe as the Gemara (Baba Basra 3, 2) relates: the last remaining descendant of the Hasmoneam who was a woman killed herself before Herod could take her as a wife. Before killing herself she said: 'Whoever comes and says, I am from the Hasmonean house, is a slave, since I alone am left of it, and I am throwing myself down from this roof.' The Hasmoneam family was punished with Karet (the family is extinguished) because of the sin of usurping the monarchy. Even though the descendants of Simon Hasmonei were punished for being Tzedukim, the descendants of Mattityahu Hasmonei Ha'Tzaddik were punished for violating the ban on anyone being the monarch who was not a descendant of the tribe of Yehuda and a descendant of Dovid HaMelech. They seized the king's scepter and the ruler's staff. Their punishment was measure to measure. G-d took away their monarchy and their followers and annihilated their family.

They were punished for the additional reason that the Kohanim had been commanded: (Ba'Midbar 18, 7) Guard your position as Kohanim to watch over the altar and the place of the Parochet and you will serve and support yourselves through gifts. The sole role of the Kohanim was to serve G-d in the Temple and not to be rulers.

I further saw in the Jerusalem Talmud in Masechet Horiot (Ch. 3, Halacha 2): we do not anoint kings from among the Kohanim. Rav Yehudah Anturia said: this is derived from the verse: Lo Yasur Shevet Mai'Yehudah. Rav Chiya son of Rav Abba said: concerning the verse: (Devarim 17, 20) in order that he and his children will reign over Israel for many years; what follows: it will not happen to the Kohanim and Leviim. Our Rabbis concluded from the juxtaposition of the verses that it is improper to anoint Kings from among the Kohanim sons of Aharon and the Leviim. They explained that the reason was so as to not dishonor Yehudah. The power to rule should not be taken away from the tribe of Yehudah. As a result, although because of circumstances the Jews did have Kings who were not from Shevet Yehudah, they were not anointed so that they did not possess the honor of the Monarchy. Instead they were considered more like peacekeepers; i.e judges or policemen. The verse specifies Kohanim because Kohanim for purpose of their work as Kohanim can be anointed. However, when Kohanim become Kings, they are not to be anointed as Kings. This is also the rule for a member of any other tribe who becomes King. This rule follows from what is written in Masechet Horiot (11, 2) only kings coming from the tribe of Yehudah are to be anointed. Rav Chiya son of Abba explained: because the members of the tribe of Yehudah are the only ones who can trace their authority to be king to the Torah as the Torah says: the Kohanim and the Leviim members of the tribe of Levi have no right to ascend to the position of King. This is the proper and appropriate result.